

Talousarvion 2022 valmistelu**310/02.02.00/2021****Yhall 18.05.2021 § 106**

Valmistelijat: toimitusjohtaja Leila Pekkanen, puh. 040 830 2789, leila.pekkanen(at)ylasavonsote.fi, talousjohtaja Petteri Soininen, puh. 040 526 7975, petteri.soininen(at)ylasavonsote.fi.

Talousarvion 2022 valmistelu on aloitettu huhti-toukokuussa kartoittamalla kuntayhtymän ja vastuualueiden johtoryhmissä vuoden 2022 kustannuskehitykseen vaikuttavia tekijöitä.

Talousarviovalmistelua on tehty nykyisen lainsäädännön pohjalta, oletuksena kuntayhtymän toiminnan jatkuvuus. Talousarvion sisältö ja tavoitteet arvioidaan uudelleen, mikäli sote-uudistukseen liittyvät lakipaketit hyväksytään eduskunnassa. Soteuudistuksen eteneminen suunnitellussa aikataulussa tarkoittaisi kuntayhtymän toiminnan siirtymistä hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen, jolloin vuosi 2022 jäisi kuntayhtymän viimeiseksi toimintavuodeksi.

Yleinen kehitys

Kuntayhtymän toiminta-alueen väestöpohja on aleneva ja väestörakenteessa korostuu ikääntyneiden korkea osuus. Alueen sairastavuus maan keskitasoon nähden on korkea. Sairastavuudessa korostuvat mm. mielenterveyden eri ongelmat. Sairastavuus on korkeinta Sonkajärvellä ja Kiuruvedellä. Covid-19 tilanteen aikana alueen työttömyys kasvoi ja myös palvelun kysyntä osittain laski. Oletettavaa on, että palvelujen kysyntä palaa ennalleen ja on voinut syntyä myös ns. patoutunutta palvelutarvetta, joka purkautuu tulevana vuosina. Toimintaympäristön tekijät aiheuttavat jatkuvan palvelujärjestelmän kehittämisen tarpeen, vaikka sairastavuuteen ja palvelutarpeeseen nähden tarvevakioidut kustannukset ovat alle keskitason ja kuntayhtymä on pystynyt tuottamaan palvelut näihin tekijöihin nähden edullisesti.

Osaavan työvoiman saatavuus on vaikeutunut ja laajentunut merkittävästi. Mm. psykiatrien, psykologien, psykoterapeuttien, lähihoitajien ja sairaanhoitajien sekä tukipalveluissa mm. laitoshuoltajien saatavuus on heikentynyt. Kuntayhtymän on työnantajana etsittävä uusia keinoja sekä rekrytointiin että työvoiman kouluttamiseen.

Lainsäädännöstä tulevat muutokset vaikuttavat merkittävästi tulevaan talousarvioon. Muutoksia ovat mm. hoitajamitoitus ja

asiakasmaksulain muutokset, joiden yhteisvaikutus on n. 1,2 milj.euroa. Valtio on luvannut korvata kunnille täysimääräisesti ko. kustannukset.

Palvelurakenteessamme on muutamia vaikeasti muutettavia tekijöitä, kuten tehostetun palveluasumisen liian korkea peittävyys, lastensuojelun ja psykiatrian palvelujen korkea tarve. Kevyemmän asumisen vaihtoehtoja on parhaillaan valmisteltu ja myös osin toteutettu.

Kuntatalousohjelman mukaan kuntien toimintamenot kasvavat noin 3,4 % vuosittain. Peruspalvelujen hintaindeksin muutoksen arvioidaan olevan 2,5 % vuonna 2022.

Soteuudistuksen toteutuessa on vuoden 2022 suunnitteluun vaikuttavia tekijöitä arvoitava elokuussa 2021. Erityisesti korostuvat kehittämistoimien kohdentaminen ja priorisointi siten, että ne palvelevat hyvinvointialueen tarpeita. Lisäksi vuoden 2022 aikana on selvitettävä kuntayhtymän jatkotoiminta, kiinteistöjen omistussuhteet ja niiden hallinta sekä kuntayhtymän purkamisen toimenpiteisiin valmistautuminen. Uudistuksen toteutuessa ympäristöpalvelujen toimintamalli on myös käsiteltävä vuoden 2022 aikana jäsenkunnissa. Ympäristöpalvelut eivät siirry hyvinvointialueelle.

Kustannuskehitys

Ostetun erikoissairaanhoidon laskutus tapahtuu kokonaisuudessaan Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin kautta. Sairaanhoitopiiriin hallituksen hyväksymä jäsenkuntalaskutuksen kasvuraami on 3,8 prosenttia ja Ylä-Savon SOTEn osalta ensimmäiset kuntakohtaiset arviot kustannusten kasvusta ovat raamin mukaisia.

Kuntayhtymän oman toiminnan osalta vuoden 2022 nettokustannusten kehitystä talousarvioon 2021 verrattuna on arvioitu ottaen huomioon vuoden 2020 tilinpäätös, tammi-helmikuun 2021 toteuma ja ennakoitavissa olevat muutokset. Kustannuspaine vuodelle 2022 ennakoidaan koostuvan seuraavista eristä:

1.	Henkilöstökustannukset	970 t€
2.	Terveyskampus	500 t€
3.	Lastensuojelun sijaishuolto	1,5 m€
4.	Hoitajamitoitukset	510 t€
5.	Asiakasmaksulain muutos	660 t€
6.	Muut tekijät yhteensä	1,25 m€
7.	Oman toiminnan kustannuspaine yht.	5,4 m€/4,9 %

Tehtyjä arvioita on avattu tarkemmin esityslistan lisäaineistossa

olevassa powerpoint-esityksessä

Jäsenkuntien taloudellinen tilanne huomioiden on selvää, että kustannusten kasvun hillitsemiseksi on etsittävä keinoja. Kustannuspaineet aiheutuvat kuitenkin pääasiassa tekijöistä, joihin kuntayhtymä ei voi vaikuttaa, joten mahdolliset säästöt on etsittävä muualta. Mikäli kuntayhtymän tehostamistavoitteeksi asetettaisiin 1,0 m€, oman toiminnan kustannuskasvu vuodelle 2022 olisi 4,4 m€/4,0 %. Tästä kasvusta valtio on sitoutunut rahoittamaan hoitajamitoituksen ja asiakasmaksulain muutokset yhteensä 1,2 m€. Kustannuskasvu ilman näitä eriä olisi 3,2 m€/2,9 %.

Kuntayhtymä pyrkii toiminnan tehostamiseen niin, että vaikutus asiakkaiden ja potilaiden palvelutasoon olisi mahdollisimman vähäinen.

Talousarvion valmistelutilanne käydään yhdessä jäsenkuntien edustajien kanssa läpi kuntakokouksessa 31.5.2021. Talousarvion suunnittelukehys tuodaan yhtymähallituksen päätettäväksi 15.6.2021 kokoukseen.

Esityslistan lisäaineistona:

- Esitysaineisto, yhtymähallitus 18.5.2021.

Valmistelijan päätösehdotus:

Yhtymähallitus pyytää jäsenkunnilta lausuntoa vuoden 2022 talousarvion raamikasvusta kuntayhtymän oman toiminnan osalta. Ostetun erikoissairaanhoidon budjetointi tehdään sairaanhoitopiirin kuntakohtaisen ennusteen mukaisesti. Lausunnot pyydetään toimittamaan 2.6.2021 mennessä.

Toimitusjohtajan päätösehdotus:

Hyväksytään valmistelijan esityksen mukaisesti.

Päätös:

Merkitään pöytäkirjaan, että Rauno Pikkarainen saapui kokoukseen klo 15.18 ja Kati Ähman, Elina Sirola ja Tarja Pirkkalainen poistuivat kokouksesta klo 16.21.

Päätösehdotus hyväksyttiin.